

2020-10-23 (#26723907.fws, **PILNE**)

Fundacja Wolne Społeczeństwo
ul. Święty Marcin 29/8, 61-806 Poznań (Poland)
e-mail: fws@wolnespoleczenstwo.org; fax.: 0048 616661059

Adresaci:

Prezes Trybunału Konstytucyjnego
Pani Julia Przyłębska

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Chrystiana Szucha 12A, 00-918 Warszawa
e-mail: prezydialny_tribunal.gov.pl, bsp_tribunal.gov.pl
fax.: 22 657 45 87

Dot. sygn. akt: K 1/20

Skarga konstytucyjna w sprawie orzekania o części aktu prawnego i prawa do wniesienia skargi

(I) Fundacja Wolne Społeczeństwo (FWS) oraz jej niżej podpisany przedstawiciel działający także w imieniu własnym, wnoszą o stwierdzenie, że niezgodną z art. 2, art. 4, art. 7, art. 8, art. 10, art. 30, art. 31 ust. 3, art. 128, art. 188, art. 190 ust. 3 zd. 1 i ust. 4 w związku z art. 191, art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest USTAWA z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, a to z powodów:

(I.1) dopuszczenia orzekania o części aktu prawnego;

(I.2) dopuszczania pozbawiania mocy obowiązującej części aktu prawnego;

(I.3) dopuszczenia pozbawiania mocy aktu prawnego dotyczącego sprawy o szczególnym znaczeniu dla państwa bez umożliwienia przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego;

(I.4) uniemożliwienia korzystania z prawa osobistego i bezpośredniego wniesienia skargi konstytucyjnej do Trybunału Konstytucyjnego.

(II) FWS oraz jej przedstawiciel wnoszą o **zawieszenie lub wstrzymanie wykonania orzeczenia z dnia 22 października 2020 r. Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży**, wydanego pod sygnaturą akt: K 1/20, a to ze względu możliwość spowodowania jego wykonaniem nieodwracalnych skutków, wiążących się z dużym uszczerbkiem dla skarżącej, a także ze względu na ważny interes skarżącej oraz ważny interes publiczny w ochronie zdrowia obywateli oraz demokracji i praworządności w zakresie zmian prawa i w zakresie praw człowieka.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 10 Konstytucji nie jest dopuszczalnym powierzenie Trybunałowi Konstytucyjnemu czynności ustawodawczych. Czynnościami ustawodawczymi są wszelkie zmiany prawa kształtujące normy prawne kierujące postępowaniem obywateli lub funkcjonariuszy państwa. W szczególności czynnością ustawodawczą jest również pozbawianie mocy obowiązującej pojedynczych przepisów lub innych jednostek redakcyjnych ustawy zmieniających normy prawne nią wyrażone. Zgodnie z art. 10, art. 188, art. 190 Konstytucji uprawnieniem Trybunału Konstytucyjnego jest pozbawianie mocy aktu prawnego w całości, a nie w części, z ewentualnym odroczeniem terminu utraty mocy obowiązującej owego aktu. Takie uprawnienie należy oceniać z uwzględnieniem możliwości uczestniczenia przedstawicieli Sejmu i Senatu w postępowaniu prowadzącym do pozbawienia mocy aktu prawnego w całości, pozwalającego na doprowadzenie przez Sejm i Senat do odpowiednich zmian prawa przed pozbawieniem mocy aktu prawnego w całości. Odroczenie terminu utraty mocy obowiązującej aktu prawnego stanowi w takim systemie egzekwowania konstytucyjności stanowienia prawa środek zabezpieczający o charakterze wyjątkowym. Sytuacja dopuszczenia przez Sejm i Senat do utraty mocy obowiązującej aktu prawnego bez zapewnienia potrzebnej nowelizacji prawa powinna skutkować odpowiedzialnością karną parlamentarzystów z tytułu niedopełnienia obowiązków w zakresie stanowienia prawa.

Wyżej przedstawiony system egzekwowania konstytucyjności prawa w Polsce wyklucza pozbawianie przez Trybunał Konstytucyjny mocy obowiązującej części aktu prawnego. Założenie zgodności z Konstytucją pozbawienia mocy obowiązującej części aktu prawnego, w szczególności pojedynczej jednostki redakcyjnej aktu prawnego, należy porównać do pomysłu naprawiania samochodu w czasie jazdy poprzez wyjmowanie zeń wadliwych części, i to bez ich zastępowania sprawnymi częściami. Brak konstytucyjnego uprawnienia Trybunału Konstytucyjnego do orzekania o części aktu prawnego jest oczywistym skutkiem konstytucyjnego umożliwienia zmiany prawa w czasie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, jest skutkiem zobowiązania Sejmu i Senatu do zmiany prawa bez oczekiwania na termin utraty mocy obowiązującej aktu prawnego, a zarazem — konieczności wykluczenia wykorzystania Trybunału Konstytucyjnego przez grupę polityków do stanowienia prawa z pominięciem Sejmu i Senatu, a także do jego zmieniania w celu tworzenia nowej i nieprzewidywalnej sytuacji prawnej, lub do unikania ponoszenia odpowiedzialności politycznej za działania prawotwórcze.

Ostateczna i wyjątkowa w powyżej zarysowanym systemie egzekwowania konstytucyjności sytuacja utraty mocy obowiązującej całego aktu prawnego zgodnie z wyżej określoną procedurą egzekwowania konstytucyjności prawa jest środkiem ochrony praworządności, ponieważ wymusza na Sejmie i Senacie odpowiednie zmienianie prawa dla utrzymania jego obowiązywania w zgodzie z interesami polityków. Naruszenie tej procedury jest naruszeniem normy praworządności, która wyklucza "rutynowe" doprowadzanie do utraty mocy obowiązującej przepisów prawa.

Utrata mocy obowiązującej pojedynczych przepisów lub jednostek redakcyjnych aktu prawnego może w szczególności narażać na ogromny uszczerbek interesy niewielkiej lub politycznie słabej grupy obywateli. Normy praworządności i solidarności społecznej budujące państwo wykluczają narażanie lub ograniczanie praw niewielkich grup obywateli oraz ich poświęcania dla interesów wpływowych grup obywateli. Tylko zasada konstytucyjnej oceny i ewentualnego pozbawienia mocy obowiązującej całego aktu prawnego gwarantuje w praktyce równość wobec prawa i utrzymanie norm praworządności oraz demokracji.

Podstawowym narzędziem demokracji jest określone art. 4 i art. 125 Konstytucji umożliwienie

przeprowadzenia referendum ogólnokrajowego dotyczącego sprawy o szczególnym znaczeniu dla państwa. Z przepisów tych wynika obowiązek Trybunału Konstytucyjnego właściwego i terminowego sygnalizowania ewentualnej potrzeby referendalnego rozstrzygnięcia sprawy o szczególnym znaczeniu dla państwa, a także pozostawienia czasu na referendum przed terminem utraty mocy obowiązującej aktu prawnego. Bez wątpienia sprawą o szczególnym znaczeniu dla państwa jest zmiana przepisów mogąca wpływać na zdrowie i życie obywateli, w szczególności — taka zmiana oparta o wykładnię pojęcia "człowieka" z art. 38 Konstytucji, która pozostaje niezgodna z powszechnie przyjętym lub tradycyjnym pojmowaniem człowieczeństwa. Bez wątpienia do decydowania o konstytucyjnym pojmowaniu człowieczeństwa w zakresie nie zdefiniowanym w Konstytucji uprawniony jest wyłącznie Naród, który tę Konstytucję przyjął.

Przepis art. 79 Konstytucji jednoznacznie gwarantuje prawo wniesienia skargi konstytucyjnej każdemu, a nie tylko politykom lub prawnikom. Skarga konstytucyjna służy także ochronie obywateli przez politykami i prawnikami. Dlatego nie może być jej wniesienie uzależniane od ich woli.

Zawieszenie lub wstrzymanie wykonania orzeczenia z dnia 22 października 2020 r. Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, wydanego pod sygnaturą akt: K 1/20, jest konieczne dla ochrony zdrowia i życia obywateli. Odmowa przyjęcia skargi konstytucyjnej wnoszonej bezpośrednio przez organizację społeczną lub obywatela w ważnym interesie społecznym niedostrzeganym przez polityków i prawników, byłaby przestępstwem sankcjonowanym zgodnie z art. 44 Konstytucji, powodującym także odpowiedzialność cywilną, w szczególności, gdyby prowadziła do nierozpatrzenia wniosku o zawieszenie lub wstrzymanie wykonania orzeczenia stanowiącego zagrożenie zdrowia i życia obywateli.

Fundacja Wolne Społeczeństwo
Roman Poturalski

UWAGA: Podpis osobisty nie jest podpisem kwalifikowanym; jest określony m. in. przepisem art. 12d ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. (ze zmianami) o dowodach osobistych.